

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

A Study results of Proactive learning management
on Undergraduate student Mahamakut Buddhist University

พระบวร ปวธรรมโม¹

PhraBoworn Pawaradhammo²

บทคัดย่อ

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี และ 2) เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 91 คน เป็นนักศึกษาจากสาขาวิชาการปกครอง สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และนักศึกษาจากสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ วิธีการ และกิจกรรม ดังนี้ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนรู้แบบมนทัศน์ รูปแบบการสอนแบบอุปนัย รูปแบบการสอนโดยการสร้างสื่อการสอน การอภิปรายกลุ่ม กรณีศึกษา เกม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้โดยใช้วิดีโอเป็นฐาน จำนวน 15 สัปดาห์ บันทึกถึงผู้สอนและแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในภาพรวมพบว่ากิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้กับนักศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก โดยนักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า ผลที่นักศึกษาได้รับมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ นักศึกษาฝึกหัดการนำเสนอหน้าชั้นเรียน ส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้การค้นคว้าร่วมกัน ส่งเสริมให้นักศึกษายอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมชั้นเรียน ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม และช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด 2) คุณลักษณะผู้สอนนักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมใน

¹ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย E-mail. Makhamsom2559@gmial.com

² Faculty of Humanities, Mahamakut Buddhist University.

ระดับมากที่สุดคือ ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการสอน รองลงมาคือ ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสอน และผู้สอนคอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

A study results of Proactive learning management on Undergraduate student Mahamakut Buddhist University was aimed to examine the effects of active learning on Undergraduate students and to evaluate the characteristics of instructors in the management of active learning. The samples were Undergraduate students in the first semester of academic year 2019, there are 91 students. The research tools included an active learning management plan using the model, cooperative learning model, concept attainment model, inductive teaching and learning model, media organizer instructional model, group discussion, case study, game, problem base learning, and constructivist video instruction in the 15 week, meme to instructors, and a questionnaire with reliability of 0.94.

The result suggested a study results of Proactive learning management on Undergraduate student Mahamakut Buddhist University in overall found that the activities arranged by instructors for students were appropriate at the high level. 1) Students reported the most pronounced effect of activities arranged by instructors was on promoting collaborative learning, followed by practicing class oral presentation, enabling teamwork skills development, promoting active yourself, thinking process skills development. 2) For the characteristics of instructors, students viewed them as appropriate at the highest level, with instructors' preparedness in teaching, followed by instructors' knowledge and competency in teaching and instructor cares and suggests to the student in the working.

Keyword: Active learning, Undergraduate student

บทนำ

การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึงผู้เรียนได้ลงมือทำการค้นคว้า การแยกแยะ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง จากการลองผิดลองถูก ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ ทำให้เกิดความชำนาญและส่งผลให้เกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถต่อยอดองค์ความรู้นั้นไปสู่การคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต Sweller (2006) ได้กล่าวว่า “การเรียนการสอนเชิงรุกเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้ และสร้างความกระตือรือร้นด้านความรู้คิดมากกว่าวิธีการสอนโดยการท่องจำเพียงอย่างเดียว การเรียนการสอนเชิงรุกจึงมีบทบาทช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ลงมือกระทำ (Active Learning) มากกว่าการที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้เพียงอย่างเดียว” โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันนี้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องมีการปรับวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลก วิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับ Morable (2000) ได้เสนอการเรียนรู้แบบ “Active Learning เป็นทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่คือ 1) เนื้อหาต้องมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของผู้เรียน 2) กระบวนการเรียนรู้เกิดจากการลงมือทำด้วยตนเอง 3) ผู้สอนอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน 4) การเรียนรู้จากการกระทำของตนเองและคนอื่น ๆ ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้านความรู้สึกและสติปัญญา เพราะการเรียนรู้ได้ดีที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม” ซึ่งนทลี พรธาดาวิทย์ (2559 : 18) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning คือ กิจกรรม วิธีการ หรือรูปแบบการสอน ทำให้ผู้เรียนสนใจขบคิด และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้สอนควรใช้หลักการของ Active Learning ในการพัฒนากิจกรรมสำหรับผู้เรียน ทั้งวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การออกแบบรูปแบบการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหา จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นและเป็นนักคิดที่ไม่หยุดนิ่ง ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตต่าง ๆ”

การเรียนรู้แบบเชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด Dale (1946 อ้างใน ไพศาล บรรจสุวรรณ์, 2562) ซึ่งการเรียนรู้เชิงรุกมีลักษณะดังนี้ 1. การเรียนเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-order thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า 2. ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ถามคำถาม อภิปรายร่วมกัน และลงมือปฏิบัติจริง 3. การพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ 4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน 5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงาน การแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบร่วมกัน 6. จัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศสู่ทักษะการคิดวิเคราะห์ 7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของฐนัส มานวงศ์ (2562 : 253 – 257) ซึ่งได้สรุปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยรูปแบบการสอน ดังนี้

1. การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential learning) ประกอบด้วยขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนจากการดูสื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศทั่วโลก 2) การสะท้อนความคิดเห็นจากการเรียนรู้ที่ได้จากการรับชม 3) การสรุปองค์ความรู้จากความคิดเห็นจากการเรียนรู้ที่ได้จากการรับชม 4) การสรุปองค์ความรู้จากความคิดเห็น และ 5) การประยุกต์ใช้ความรู้ต่อสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในรูปแบบใหม่

2. การเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) ประกอบด้วยขั้นตอน ได้แก่ 1) การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดอย่างเป็นลำดับจากการอ่านเอกสารเนื้อหาด้วยความมั่นคง 2) การขยายความคิดต่อเนื่องจากความคิดเดิมที่ได้จัดเรียงลำดับไว้ 3) การให้เหตุผลเชื่อมโยงระหว่างการขยายผลความคิดกับความคิดเดิมที่จัดเรียงไว้ 4) การประเมินผลและหาข้อสรุปจากความคิดให้เป็นหลักการด้านความมั่นคง

3. การเรียนรู้จากการสืบค้น (Inquiry-Based Learning) ประกอบด้วยขั้นตอน ได้แก่ 1) การตั้งประเด็นคำถามด้านการพัฒนาให้เกิดการหาคำตอบ 2) การให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานต่อการตอบประเด็นคำถามที่ตั้งขึ้น 3) การสร้างคำอธิบายต่อข้อมูลหลักฐานที่มี 4) การสรุปความรู้เชื่อมโยงกับหลักการหรือทฤษฎีด้านการพัฒนา และ 5) การประเมินความรู้ที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้อย่างมีเหตุมีผล

4. การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ(Discovery Learning) ประกอบด้วยขั้นตอน ได้แก่ 1) การตั้งประเด็นคำถามให้เกิดความสนใจเกี่ยวกับคุณภาพและการจัดการศึกษาในประเทศไทยเป็นประเด็นแรก 2) การสรุปข้อมูลแบบอุปนัยเพื่อหาคำตอบหรือหลักการของคุณภาพและการจัดการศึกษา 3) การนำคำตอบหรือหลักการที่ได้มาทำการนิรนัยต่อประเด็นการศึกษาในระบบของกองทัพ 4) การให้ผู้เรียนซักถาม ได้ตอบ อภิปราย เพื่อเป็นแนวทางในการค้นพบคำตอบในประเด็นการศึกษา และ 5) การสรุปข้อค้นพบหรือความคิดรวบยอด

5. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ประกอบด้วยขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างประเด็นความสนใจจากการให้ผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงในแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน 2) การให้ผู้เรียนจัดการอภิปรายกลุ่มย่อยสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูล 3) การทำสื่อเพื่อประกอบการนำเสนอข้อมูลที่ได้โดยการใช้อุปกรณ์ แผนภาพ ความคิดหรือตามการสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้เรียน 4) การนำเสนอข้อสรุปจากการศึกษา และ 5) การสรุปข้อค้นพบหรือความคิดรวบยอด

6. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ประกอบด้วยขั้นตอน ได้แก่ 1) การเสนอความคิดเห็นเพื่อตั้งประเด็นปัญหา 2) การเรียงลำดับของความสำคัญของปัญหา 3) การหาความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของปัญหา 4) การอภิปรายเกี่ยวกับการหาวิธีการแก้ไขและป้องกันปัญหา โดยใช้อรรถความรู้ในการพัฒนาและข้อสรุปจากผลการเรียนรู้ที่ผ่านมาหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ 5) การนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาตามหลักการและเหตุผล 6) การสรุปผลและประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการแก้ไข

ปัญหา และ 7) การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการใช้ความรู้ที่เคยได้เรียนมากับข้อค้นพบแนวทางการแก้ไขปัญหาจากการเรียนรู้ในคาบเรียน

7. การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) ประกอบด้วยขั้นตอน ได้แก่ 1) การให้ผู้เรียนระบุประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่กลุ่มสนใจ 2) การให้ผู้เรียนออกแบบในการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง 3) การให้ผู้เรียนเก็บและรวบรวมข้อมูล 4) การให้ผู้เรียนสร้างสรรค์สื่อหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลการศึกษาของตนเอง 5) นำเสนอและสรุปผลการเรียนรู้ที่ค้นพบ

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ใช้หลักการ Active Learning จึงได้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขต วิทยาเขต เพื่อให้นักศึกษามีองค์ความรู้ การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล การพัฒนากระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสนุกสนานในการเรียนรู้และสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปเป็นแบบอย่างของการจัดการเรียนรู้ในอนาคตด้วยตนเอง และเพื่อนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Active Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากเครื่องมือวิจัยของนนทลี พรธาดาวิทย์ (2560 : 88) โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 91 คน เป็นนักศึกษาจากสาขาวิชาการปกครอง และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และนักศึกษาจากสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขต

2. เครื่องมือ การวิจัยนี้เครื่องมือสำคัญคือแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จำนวน 15 แผน บันทึกถึงผู้สอน และแบบสอบถามโดยมีการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ วิธีการและกิจกรรม ดังนี้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนรู้แบบโมโนทัศน์ รูปแบบการสอนแบบอุปนัย รูปแบบการสอนโดยใช้สื่อการสอน การอภิปรายกลุ่มกรณีศึกษา เกม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้โดยใช้วิดีโอเป็นฐาน ในรายวิชาจำนวน 15 สัปดาห์ พร้อมแบบสอบถาม

นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำมาปรับปรุง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ขั้นตอนที่ 3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ 15 แผน ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 91 คน ระยะเวลา 15 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 4 ให้ผู้เรียนเขียนบันทึกถึงผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยไม่ต้องลงชั้นในชั่วโมงสุดท้ายของการสอน

ขั้นตอนที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผลการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนบันทึกถึงผู้สอนใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้นำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ประเด็น คือ

1. ด้านผลที่เกิดกับผู้เรียน ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นว่า กิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้กับนักศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก ($x = 4.04$, S.D. = 0.859) โดยนักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า ผลที่นักศึกษาได้รับมากที่สุด 7 ประเด็น คือ ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ($x = 4.47$, S.D. = 0.684) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกหัดการนำเสนอหน้าชั้นเรียน ($x = 4.43$, S.D. = 0.787), ส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ($x = 4.41$, S.D. = 0.711), ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้การค้นคว้าข้อมูลร่วมกัน ($x = 4.40$, S.D. = 0.770), ส่งเสริมให้นักศึกษายอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมชั้นเรียน ($x = 4.37$, S.D. = 0.720), ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ($x = 4.36$, S.D. = 0.805), ทำให้นักศึกษามีการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ($x = 4.35$, S.D. = 0.746) ส่วนประเด็นอื่น ๆ นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ active learning มีผลต่อนักศึกษาในระดับมากและปานกลาง (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลของการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ประเด็น	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้การค้นคว้าข้อมูลร่วมกัน	4.40	0.770	มาก
2. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม	4.36	0.805	มาก
3. นักศึกษาสามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในอาชีพได้ในอนาคต	4.09	1.258	มาก
4. ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกหัดการนำเสนอหน้าชั้นเรียน	4.43	0.787	มาก

5.ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.47	0.684	มาก
6.ทำให้นักศึกษามีการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด	4.35	0.746	มาก
7.ทำให้นักศึกษาก้าวแสดงออก/ความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์	4.24	1.062	มาก
8.ส่งเสริมให้นักศึกษายอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมชั้นเรียน	4.37	0.720	มาก
9.ส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.41	0.711	มาก
10.กิจกรรมในการเรียนการสอนมีความหลากหลาย	4.07	0.867	มาก
11.นักศึกษาสามารถบูรณาการความรู้ที่เรียนกับวิชาอื่น ๆ	3.78	0.849	มาก
12.ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตาม	4.24	0.893	มาก
13.กิจกรรมมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน	3.89	0.844	มาก
14.บรรยากาศการจัดการเรียนการสอนน่าสนใจ	3.85	0.819	มาก
15.ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จากการทำงานโดยตรง	3.73	0.947	มาก
16.ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.92	0.744	มาก
17.กิจกรรมมีความสนุกสนานและช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	3.76	1.006	มาก
18.ทำให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการอยากเรียนรู้	3.90	0.852	มาก
19.ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา	3.76	0.799	มาก
20.ส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเอง	4.30	0.807	มาก
21.สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้เหมาะสม	3.91	0.736	มาก
22.ทำให้นักศึกษาใช้ประสาททั้งห้าในการรับรู้	3.41	1.437	ปาน กลาง
23.ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้งและรอบคอบ	3.54	0.880	มาก
24.นักศึกษามีแรงจูงใจในการอยากเรียนรู้	3.91	0.765	มาก
25.ทำให้นักศึกษาจดจำบทเรียนได้ดี	3.76	0.839	มาก
26.ทำให้นักศึกษาเกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ	3.93	0.781	มาก
27.ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถอย่างอิสระ	4.10	0.919	มาก
28.ฝึกสรุปองค์ความรู้จากข้อมูลที่สืบค้นอย่างเป็นระบบ	4.20	0.870	มาก
29.ทำให้นักศึกษาได้ฝึกถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อน	4.18	0.850	มาก
30.ส่งเสริมการบูรณาการองค์ความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน	4.076	0.729	มาก
รวม	4.04	0.859	มาก

ผลการวิเคราะห์บันทึกที่ผู้เรียนเขียนถึงผู้สอนพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ใน การเรียนการสอน ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนคือ

1. มีความรู้เพิ่มขึ้น เข้าใจวิธีการสอนที่ใหม่ ๆ ได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เห็นปัญหาและการแก้ไข ปัญหาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ทำให้เกิดความมั่นใจในการจะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

“อาจารย์ได้นำเอาวิธีการสอนใหม่ ๆ เป็นวิธีที่ทำให้เราได้ฝึกการใช้ความคิดเช่น ใช้สื่อในการเรียน การสอน จัดแบ่งกลุ่มให้ได้ลงมือปฏิบัติในการทำงาน ทำให้เข้าใจมากขึ้น และมีความรู้ในการที่จะออกไป ฝึกสอนในวันข้างหน้า”

“ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้งและเข้าใจบทเรียนนั้น สามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้อิน อนาคต”

“ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นในเนื้อหาที่ได้เรียนมาเพราะได้มีการลงมือปฏิบัติจริงทำให้เข้าใจ ยิ่งขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้และเผยแพร่ให้กับผู้อื่นได้”

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะกระบวนการคิด

“อาจารย์ได้มอบหมายงานเป็นกลุ่ม ๆ และฝึกการใช้ความคิด การแก้ไขปัญหา การบูรณาการให้ ออกมาเป็นงานที่สมบูรณ์ ถูกต้อง งานที่เกิดจากการใช้ความคิดต่าง ๆ วิธีนี้เป็นวิธีที่ดีมาก เพราะจะทำให้ นักศึกษาได้ใช้ความคิดแล้วยังทำให้นำความรู้เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้ด้วย”

“อาจารย์จะใช้เทคนิคการตั้งคำถาม การใช้คำคมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้คิดอยู่เสมอ มีการ เล่นเกมเพื่อกระตุ้นสมาธิ บางกิจกรรมผู้เรียนก็ได้ลงมือทำงานโดยเน้นการคิดของตนและสมาชิกในกลุ่มเป็น หลัก”

“ใช้ความคิดฝึกทักษะการวางแผนที่เป็นระบบและเข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยาก”

3. บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเอง อบอุ่นและสนุกสนาน การเรียนไม่น่าเบื่อ

“อาจารย์เป็นคนสนุก ๆ เรียนแล้วไม่เครียด นำเอาสื่อการสอนในรูปแบบใหม่ ๆ ที่ทำท่าย ทำให้ไม่น่าเบื่อ ตื่นเต้นอยู่ตลอดเวลาและบางครั้งก็จะเปลี่ยนบรรยากาศในห้องเรียน ไปนอกห้องเรียนบ้าง ทำให้ผ่อนคลาย มากขึ้น”

“บรรยากาศในห้องเรียนมีความเป็นกันเอง ไม่ทำให้เครียด ก็จะทำให้ผู้เรียน มีความที่จะสนใจ บทเรียนมากขึ้น”

“รู้สึกว่าการเรียนในห้องเรียนนั้นไม่น่าเบื่อ เพราะอาจารย์มีวิธีการสอนที่หลากหลายทำให้ บรรยากาศในห้องเรียนสนุกสนาน เพื่อน ๆ ก็เป็นกันเอง ทำให้รู้สึกอบอุ่น”

4. รูปแบบการเรียนการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย

“ในรูปแบบการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ท่านได้นำเอาเนื้อหาการสอนที่เข้าใจง่ายและเห็นภาพสรุปเนื้อความที่สามารถเข้าถึงบทความนั้นได้ และมีสื่อวิดีโอต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น”

“อาจารย์มีทักษะการสอนที่เข้าใจง่าย ด้วยการนำคลิปวิดีโอมาสอดแทรกบ้างและยังมีการจัดกลุ่มให้ทำสรุปแผนผังความคิด ทำให้เด็กที่เป็นผู้เรียน เข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายขึ้น”

“มีรูปแบบการเรียนการสอนที่น่าสนใจและเพิ่มความเข้าใจให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างมาก”

5. กิจกรรมทำให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก

“กล้าคิดกล้าแสดงออก เพราะเป็นเรื่องสนุกสร้างความมั่นใจในการออกความคิด แต่การออกความคิดนั้นไม่มีถูกผิด”

“ในการทำกิจกรรมนั้น เป็นสิ่งที่ดี เพราะทำให้เรากล้าแสดงออกเช่น การที่อาจารย์ให้ทำงานกลุ่มแล้วเราได้คิดในการแสดงความคิดเห็น กล้าคิด กล้าแสดงออก และทำงานออกมาอย่างสมบูรณ์ตามที่เราต้องการ”

“กิจกรรมทุกกิจกรรมล้วนแต่เป็นสิ่งที่น่าสนใจ น่าลองทำ และน่าเปิดประสบการณ์ การส่งเสริมให้เด็ก ๆ มีความกล้าคิด กล้าที่จะแสดงออกแล้วนั้นเป็นสิ่งที่ดี เพราะปัจจุบันโลกเปิดกว้าง จนทำให้กิจกรรมเป็นสิ่งที่เด็ก ๆ สนใจ เฉพาะกิจกรรมที่พวกเขาสนใจและรักในสิ่งนั้น กิจกรรมจะทำให้เด็ก ๆ ได้ฝึกความกล้าในตัว”

6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

“เป็นการเรียนการสอนที่ดีและได้ความรู้ ส่งเสริมให้เรียนรู้การจัดการสอนแบบใหม่ที่ครู ๆ ควรมี และวิธีให้นักเรียนที่ไม่สนใจเรียนให้หันกลับมาสนใจเรียน”

“การเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนนั้น เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เพราะได้มีส่วนร่วมได้คิดได้ทำกิจกรรม กิจกรรมนั้นจะทำให้เข้าใจได้มาก และเป็นอีกวิธีหนึ่งในการที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียนนั้นมากขึ้น”

“การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนนั้นจะทำให้เข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น เพราะได้มีส่วนร่วมในการที่ออกความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ตัวเองสงสัย”

7. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกทำให้ผู้เรียนจดจำบทเรียนได้ดี

“การเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัตินั้นจะเป็นตัวที่ทำให้จดจำได้ดี เช่น อาจารย์ให้ลงมือปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามบทเรียนนั้น ๆ ทำให้เราจำและเห็นภาพได้ เพราะเป็นสิ่งที่เราปฏิบัติได้ลงมือทำ”

“การเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติ นั้น จะเป็นสิ่งที่ทำให้จดจำได้ดี เช่น อาจารย์ให้ลงมือปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามบทเรียนนั้น ๆ ทำให้เราจำและเห็นภาพได้ เพราะเป็นสิ่งที่เราปฏิบัติและได้ลงมือทำด้วยตนเอง”

8. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการการคิดวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ

“การวิเคราะห์งานที่ได้รับมอบหมาย และทบทวนในการทำงานอย่างเช่น ระบบ ว่างานนั้นมีข้อมูลอะไรบ้างแล้วนำมาวิเคราะห์ให้มีความที่สนใจและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น”

“สามารถคิดวิเคราะห์ และแยกแยะข้อมูลได้อย่างเป็นระบบเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการแยกแยะได้เป็นอย่างดี”

“จะต้องฝึกให้ผู้เรียนตั้งคำถาม โดยยึดหลักสากลของคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะเหตุใด อย่างไร โดยการนำสถานการณ์มาให้ฝึกค้นคว้า หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งคำถามเอง กระตุ้นด้วยคำถามบ่อย ๆ จนติดเป็นนิสัย ผู้เรียนจะสามารถคิดวิเคราะห์ได้แบบรวดเร็ว”

9. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการสืบค้นข้อมูลและการตั้งคำถามเพื่อการสืบค้นหาคำตอบ

“ข้อมูลที่ได้นั้นมีมากมาย เราต้องวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลที่ได้ และที่ตั้งคำถามว่าเราจะหาอะไร จุดประสงค์ของเราคืออะไร เช่น เราได้คำตอบที่เราอยากจะทำ เราก็หาข้อมูลต่าง ๆ แล้วหาคำตอบที่ถูกต้องดังที่เราต้องการ”

“ข้อมูลที่ได้นั้น เราต้องรู้วิธีการสืบหาข้อมูล เริ่มแรกคือเราต้องรู้จักตั้งคำถาม เกี่ยวกับสิ่งที่เราจะหา นั่นคือ เราต้องการรู้อะไรก็ไปสืบค้นหา”

“ทำให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาที่เรียน มีการสืบค้นข้อมูลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการตั้งคำถามในเนื้อหาที่สืบค้น แล้วมีการหาคำตอบที่ถูกต้อง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ต่อไปได้ในการเรียนรู้”

10. ส่งเสริมให้ผู้เรียนซักถาม โต้ตอบ อภิปราย เพื่อเป็นแนวทางในการค้นพบคำตอบและสรุปองค์ความรู้ใหม่

“ในการตั้งคำถาม โต้ตอบกันในห้องเรียน ทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น เพราะเราได้ถามในสิ่งที่เราสงสัย ทำให้ได้รู้คำตอบที่เราต้องการรู้”

“การซักถาม โต้ตอบต่าง ๆ ในห้องเรียน จะทำให้เกิดความรู้ที่เราสงสัยในเรื่องนั้นได้เป็นอย่างดี เมื่อเราสงสัยเราก็ต้องถาม ถ้าไม่ถามเราก็จะไม่รู้เรื่อง”

“การนำเสนอหน้าชั้นเรียน ย่อมจะมีการเกิดการซักถามเกิดขึ้นและกลุ่มที่นำเสนอจะต้องโต้ตอบอภิปรายกับเพื่อนในชั้นเรียน และการนำเสนอควรจะแปลกใหม่เพื่อที่จะมีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้น”

2. ด้านคุณลักษณะผู้สอน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในภาพรวมพบว่า ผู้สอนมีคุณลักษณะเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($x = 4.43$, S.D. = 0.781) เมื่อพิจารณารายประเด็นนักศึกษามองเห็นว่าผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการสอนมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($x = 4.58$, S.D. = 0.799) รองลงมาคือ ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสอน ($x = 4.54$, S.D. = 0.774), ผู้สอนคอยดูแลช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการปฏิบัติงาน ($x = 4.47$, S.D. = 0.760) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 คุณลักษณะของผู้สอนในการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ประเด็น	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสอน	4.54	0.774	มากที่สุด
2. ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการสอน	4.58	0.799	มากที่สุด
3. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้	4.23	0.785	มาก
4. ผู้สอนคอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการปฏิบัติงาน	4.47	0.760	มาก
5. ผู้สอนประยุกต์กิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับการสอน	4.41	0.711	มาก
6. ผู้สอนส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดและกระบวนการจัดการความรู้	4.36	0.858	มาก
รวม	4.43	0.781	มาก

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบันทึกถึงผู้สอน นักศึกษาสะท้อนความรู้สึกที่มีต่อคุณลักษณะของผู้สอนดังนี้

1. อาจารย์ให้ความช่วยเหลือกับปัญหาที่เกิดขึ้นรับฟัง ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทาง

“อาจารย์แนะแนวทางในการทำงาน ทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และให้คำปรึกษาที่เข้าใจง่ายและสามารถต่อยอดความคิดได้อย่างเข้าใจ”

“รับฟังทุกปัญหาของเด็ก และยังช่วยแก้ปัญหาในหลายครั้ง สิ่งไหนที่เด็กไม่พร้อม อาจารย์ก็พยายามทำให้เข้าใจและคอยช่วยเหลือ”

“อาจารย์ให้คำปรึกษาได้เข้าใจง่าย สำหรับเรื่องที่เราไม่เข้าใจในบทเรียนนั้น และทำให้รู้ทางออกและการแก้ไขได้อย่างถูกต้องได้ง่าย”

2. อาจารย์มีการเตรียมการสอนดีและมีการวางแผนการสอนที่ดี ช่วยชี้แนะวิธีการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน

“ก่อนที่อาจารย์จะมาสอนนั้น อาจารย์ได้จดบันทึกว่าจะต้องสอนอะไร นั้นเป็นสิ่งที่หนูเห็นว่าอาจารย์นั้นมีความพร้อมในการจะมาสอน และสื่อที่จะสอนให้เข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น”

“มีการเตรียมการสอนได้เป็นอย่างดี ในด้านการสื่อการสอน สื่อการสอนน่าสนใจ ดึงดูดสายตา การใช้ระดับเสียงในการสอนนี่ดีมาก รู้จักใช้เสียงหนัก เสียงเบา ฟังแล้วเพลิน”

“อาจารย์เตรียมพร้อมเสมอ ก่อนที่จะมาสอน รู้จักวางแผนในการสอนเรื่องอะไรขึ้นก่อน วิธีที่จะควบคุมห้องเรียน”

3. มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอน

“ความรู้เนื้อหาที่อาจารย์มาสอนนั้นเข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน สามารถอธิบายได้ตรงประเด็น ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นมากยิ่งขึ้น ไม่เกิดความน่าเบื่อ สามารถถามได้ทุกอย่างที่อยู่ในเนื้อหาการสอน”

“ส่วนตัวคิดว่าก็มีความเชี่ยวชาญในการสอนอยู่ในระดับดี เพราะคิดว่า ส่วนมากอาจารย์มักจะเน้นการออกค่ายการเทศน์สอนตามกิจกรรมต่าง ๆ เสียมากกว่า ง่าย ๆ คือ อาจารย์มีประสบการณ์ด้านนี้โดยตรง”

“ความรู้เนื้อหาต่าง ๆ ที่อาจารย์ได้สอน เข้าใจง่าย ตรงประเด็นไม่น่าเบื่อ และอธิบายได้อย่างชัดเจน”

4. อาจารย์มีบุคลิกภาพและการแต่งตัวสุภาพเรียบร้อย และตรงต่อเวลา

“อาจารย์มีบุคลิกภาพ และการตรงต่อเวลาได้ดีมาก เข้าตรงเวลา ถ้ามีธุระก็แจ้งก่อนเสมอ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียน ปฏิบัติตาม”

“ตรงต่อเวลามาก ๆ เข้าสอนเร็วมาก จำหน้าเด็กแม่น การแต่งกายสุภาพตามแบบตามสไตล์พระยุค 4G เรียบร้อยสุด ๆ”

“อาจารย์มีบุคลิกภาพที่ดี ตรงต่อเวลา และเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้ที่ศึกษาปฏิบัติตาม”

5. อาจารย์มีความเอาใจใส่ และเข้มงวดในการตรวจแบบทดสอบ

“อาจารย์ใส่ใจในการเรียนการสอน งานที่ให้ทำอาจารย์ก็จะอ่านทุกตัว วิธีนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความใส่ใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น”

“เอาใจใส่เรื่องงานมาก กำหนดส่งตรงเวลา ช้าหน่อยก็ทวงแล้วคะ การตรวจงานเข้มมาก ตรวจทุกคำพูด ขนาดผิดยังจำและนำมาบอกให้เด็กแก้ไข”

“อาจารย์ใส่ใจในการเรียนการสอน งานที่ทำส่ง อาจารย์ก็จะอ่านทุกตัว หากจุดผิดพลาดของเรา และนำมาให้คำแนะนำ”

6. อาจารย์ส่งเสริมให้เรียนรู้จากการค้นคว้าข้อมูลและการสรุปองค์ความรู้ที่ได้อย่างเป็นระบบ

“ยกตัวอย่างเช่น อาจารย์ให้หาข้อมูลแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ แล้วนำมาแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ สรุปองค์ความรู้ที่ได้ทำให้เข้าใจง่าย เพราะมีข้อสงสัยอะไร เราสามารถถามได้และเราก็จะได้ความรู้เพิ่มมากขึ้น”

“เป็นระบบมาก ๆ ทุกครั้งที่เรียนจะมีให้สรุปส่งทุกครั้ง มีการสอนใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นประโยชน์ สอดแทรกความรู้ตลอด”

“การค้นคว้าศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ทำให้เราเข้าใจมากยิ่งขึ้น อาจารย์ได้บอกวิธีค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดและเป็นระบบ ทำให้เข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น”

7. ข้อเสนอแนะและความประทับใจ

“ประทับใจที่อาจารย์สั่งงานแล้วเข้าใจง่าย งานที่ทำแล้วเกิดความคิดได้ความรู้จากบทเรียนนั้นอย่างเข้าใจได้ง่าย สิ่งงานไม่ลำเอียง มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน หากสื่อการสอนที่น่าดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างมากมีกิจกรรมให้เล่น ฝึกทักษะต่าง ๆ แนะนำแนวทางในการสอน”

“อาจารย์มีความเข้าใจในความเป็นวัยรุ่นของเด็ก เข้าใจในหลาย ๆ อย่าง เช่น ส่งงานช้าเพราะอะไร แต่มีเหตุผลอาจารย์ก็เข้าใจ การสอนของอาจารย์สามารถนำไปใช้ได้จริงในทุก ๆ สถานการณ์”

“ประทับใจในหลาย ๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคการสอน คือที่นำมาสอน การบรรยาย การอธิบายต่าง ๆ เข้าใจง่าย ตรงประเด็น เรียนแล้วเกิดกระบวนการคิด การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้เกิดทักษะในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของเรา ได้อย่างเหมาะสม และประทับใจที่อาจารย์สั่งงานที่ไม่ยุ่งยาก”

สรุปองค์ความรู้ใหม่ที่พบในงานวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสนใจการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดกิจกรรมที่มีกระบวนการจัดการดังนี้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ฝึกหัดค้นคว้าข้อมูล ยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น ฝึกหัดทำแผนงานนำเสนอหน้าชั้นเรียน และฝึกทักษะการวางแผนและการทำงานเป็นที่อย่างมีระบบ

การอภิปรายผล

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ช่วยพัฒนานักศึกษาในด้านการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้, การส่งเสริมนักศึกษา

ฝึกหัดการนำเสนอหน้าชั้นเรียน, การส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง และการส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้การค้นคว้าข้อมูลร่วมกันสอดคล้องกับที่ Bean (2011) กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบ active learning ช่วยเปลี่ยนผู้เรียนจากการนั่งฟังอย่างเฉย ๆ ให้เป็นผู้เรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ในด้านการส่งเสริมให้นักศึกษายอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมชั้นเรียน และการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับแนวคิดของ Bonwell & Eison (1991) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติตอบโต้และคิดเกี่ยวกับงานที่ทำอย่างมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดระดับสูง และส่วนในด้านการทำให้นักศึกษามีการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด สอดคล้องกับแนวคิดของ Bonwell & Eison (1991) ที่กล่าวว่ากิจกรรม Active Learning ก่อให้เกิดกระบวนการคิดระหว่างดำเนินกิจกรรมและผู้เรียนกล้าแสดงออก ได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เห็นปัญหาและการแก้ไขปัญหาสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงได้ ทำให้เกิดความมั่นใจในการจะออกฝึกประสบการณ์ ทักษะการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิตในอนาคต เช่นเดียวกับคำพูดที่ว่า เมื่อเราได้ยินเราจะลืม เมื่อเราได้เห็นเราจะจำ เมื่อเราได้ทำเราจะเข้าใจ เพราะการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือการลงมือทำด้วยตนเอง

ส่วนคุณลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ผลการวิจัยพบว่าผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการสอน, ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสอน, ผู้สอนคอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการปฏิบัติงาน ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้ของนนทลี พรธาดาวิทย์ (2560 : 91) ว่าคุณลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ในภาพรวมพบว่า นักศึกษาเห็นว่าผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสอนมากที่สุด รองลงมาคือผู้สอนมีความพร้อมในการสอน และผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ผลของการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของอรรถพงษ์ ผิวเหลือง (2562 : 25) ได้เสนอแนวการสอนเชิงรุกว่า ผู้สอนควรเป็นผู้สอนเชิงรุก (Active Teacher) โดยตระหนักถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไม่เพียงเฉพาะเนื้อหาที่ผู้สอนนำเสนอ แต่ควรออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนเนื้อหา รายวิชาและบริบทของชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสนุกสนานมีชีวิตชีวา และสนใจเรียนทำให้ไม่เบื่อหน่าย จะส่งผลทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนจดจำเนื้อหาได้นาน และสามารถเรียนรู้กระบวนการสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง โดยการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2560). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้. วารสารวิจัย UTK ราชชมงคลกรุงเทพ. ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน).
- ไพศาล บรรจสุวรรณ์. (2562). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) ในการศึกษาในระดับความรู้สู่ความเข้าใจการเมืองและประชาธิปไตยในเชิงเปรียบเทียบ. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฐมัส มานวงศ์. (2562). การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนนายร้อยตามแนวคิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ปีที่ 6.
- อรรถพงษ์ ผิวเหลือง. (2562). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาหลักภาษาไทย. วารสารการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติ ครั้งที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Bean, J. C. (2011). *Engaging Ideas: The Professor's Guide to Integrating Writing, Critical Thinking and Active Learning in the Classroom*. (2ed.). San Francisco: Jossey-Bass.
- Bonwell, C. and Eison, J. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. ERIC Clearinghouse on Higher Education Washington DC, ERIC Identifier: ED340272.
- Sweller, J. (2006). *The worked example effect and human cognition: Learning and Instruction*. New Jersey: Educational Technilogies.
- Morable, L. (2000). *Using Active Learning Techniques*. Department of Education, the Texas Higher Education Coordinating Board and Richland College.